IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 20.5.2020
COM(2020) 549 final

SENSITIVE*: *Limited to Cabinets*

RAPPORT TAL-KUMMISSJONI

Il-Latvja

Rapport imħejji skont l-Artikolu 126(3) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea

* Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions https://europa.eu/!db43PX

MT MT

RAPPORT TAL-KUMMISSJONI

Il-Latvja

Rapport imħejji skont l-Artikolu 126(3) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea

1. INTRODUZZJONI

Fl-20 ta' Marzu 2020, il-Kummissjoni adottat Komunikazzjoni dwar l-attivazzjoni tal-klawżola liberatorja ġenerali tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir. Il-klawżola, kif inhu stipulat fl-Artikoli 5(1), 6(3), 9(1) u 10(3) tar-Regolament (KE) 1466/97 u l-Artikoli 3(5) u 5(2) tar-Regolament (KE) 1467/97, tiffaċilita l-koordinazzjoni tal-politiki baġitarji fi żminijiet ta' tnaqqis qawwi fir-ritmu ekonomiku. Fil-Komunikazzjoni tagħha, il-Kummissjoni kkondividiet mal-Kunsill il-fehma tagħha li, minħabba t-tnaqqis qawwi fir-ritmu ekonomiku mistenni kaġun tat-tifqigħa tal-COVID-19, il-kundizzjonijiet attwali jippermettu l-attivazzjoni tal-klawżola. Fit-23 ta' Marzu 2020, il-Ministri tal-Finanzi tal-Istati Membri qablu mal-valutazzjoni tal-Kummissjoni. L-attivazzjoni tal-klawżola liberatorja ġenerali tippermetti tluq temporanju mill-perkors ta' aġġustament lejn l-objettiv baġitarju ta' terminu medju, dment li dan ma jipperikolax is-sostenibbiltà fiskali fuq terminu medju. Għall-parti korrettiva, il-Kunsill jista' jiddeċiedi wkoll, fuq rakkomandazzjoni mill-Kummissjoni, li jadotta trajettorja fiskali riveduta. Il-klawżola liberatorja ġenerali ma tissospendix il-proċeduri tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir. Hija tippermetti lill-Istati Membri jitbiegħdu mir-rekwiżiti baġitarji li normalment japplikaw filwaqt li tippermetti lill-Kummissjoni u lill-Kunsill biex iwettqu l-miżuri ta' koordinazzjoni tal-politika meħtieġa fil-qafas tal-Patt.

Id-*data* nnotifikata mill-awtoritajiet Latvjani fil-31 ta' Marzu 2020 u sussegwentement ivvalidata mill-Eurostat[1] turi li d-defiċit tal-amministrazzjoni pubblika fil-Latvja laħaq 0,2 % tal-PDG fl-2019, filwaqt li d-dejn gross tal-amministrazzjoni pubblika kien ta' 36,9 % tal-PDG. Skont il-Programm ta' Stabbiltà tal-2020, il-Latvja tippjana defiċit ta' 9,4 % tal-PDG fl-2020, filwaqt li d-dejn huwa ppjanat għal 51,7 % tal-PDG.

Id-defiċit ippjanat għall-2020 jipprovdi evidenza *prima facie* dwar l-eżistenza ta' defiċit eċċessiv kif definit mill-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir.

Fl-isfond ta' dan, il-Kummissjoni, għalhekk, ħejjiet dan ir-rapport, li janalizza l-konformità tal-Latvja mal-kriterji tad-defiċit u tad-dejn tat-Trattat. Il-kriterju tad-dejn jista' jitqies li ġie ssodisfat billi l-proporzjon tad-dejn huwa anqas mill-valur ta' referenza ta' 60 % tal-PDG. Hija tqis il-fatturi rilevanti kollha u tagħti kunsiderazzjoni xierqa lix-xokk ekonomiku kbir marbut mal-pandemija tal-COVID-19.

---

1 https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f

Tabella 1. Defiċit u dejn tal-amministrazzjoni pubblika (% tal-PDG)

		2016	2017	2018	2019	2020 COM	2021 COM
Kriterju tad-defiċit	Bilanċ tal-amministrazzjoni pubblika	0,2	-0,8	-0,8	-0,2	-7,3	-4,5
Kriterju tad-dejn	Dejn gross tal-amministrazzjoni pubblika	40,9	39,3	37,2	36,9	43,1	43,7

Sors: Eurostat, it-tbassir tar-rebbiegħa 2020 tal-Kummissjoni

2. KRITERJU TAD-DEFIĊIT

Fuq il-bażi tal-Programm ta' Stabbiltà tal-2020, id-defiċit tal-amministrazzjoni pubblika fl-2020 huwa ppjanat li jilħaq 9,4 % tal-PDG, 'il fuq u mhux qrib il-valur ta' referenza tat-Trattat ta' 3 % tal-PDG.

L-eċċess ippjanat fuq il-valur ta' referenza fl-2020 huwa eċċezzjonali, peress li dan jirriżulta minn tnaqqis qawwi fir-ritmu ekonomiku. Jekk jitqies l-impatt tal-pandemija tal-COVID-19, it-tbassir tar-rebbiegħa 2020 tal-Kummissjoni jipprevedi tnaqqis tal-PDG reali fl-2020 b'7,0%.

L-eċċess ippjanat fuq il-valur ta' referenza tat-Trattat mhuwiex temporanju abbażi tat-tbassir tar-rebbiegħa 2020 tal-Kummissjoni, li jipprevedi li d-defiċit jibqa' ogħla minn 3 % tal-PDG fl-2021.

Kollox ma' kollox, id-defiċit ippjanat għall-2020 kien 'il fuq u mhux qrib il-valur ta' referenza ta' 3 % tal-PDG stabbilit fit-Trattat. L-eċċess ippjanat huwa kkunsidrat eċċezzjonali iżda mhux temporanju kif definit mit-Trattat u mill-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir. Għalhekk, l-analiżi tissuġġerixxi li *prima facie* l-kriterju tad-defiċit kif definit mit-Trattat u r-Regolament (KE) Nru 1467/97 mhux issodisfat.

3. FATTURI RILEVANTI

L-Artikolu 126(3) tat-Trattat jistipula li, jekk Stat Membru ma jissodisfax il-ħtiġijiet ta' wieħed minn dawn il-kriterji jew tat-tnejn li huma, il-Kummissjoni jkollha tħejji rapport. Dan ir-rapport irid ukoll "iqis jekk id-dejn tal-gvern ikunx jeċċedi n-nefqa tal-gvern f'investiment u jqis il-fatturi kollha relevanti, inkluża l-pożizzjoni ekonomika u baġitarja għall-futur medju tal-Istat Membru".

Dawn il-fatturi huma ċċarati aktar fl-Artikolu 2(3) tar-Regolament (KE) Nru 1467/97, li jistipula wkoll li "kwalunkwe fattur ieħor li, fl-opinjoni tal-Istat Membru kkonċernat huwa rilevanti sabiex tkun ivvalutata b'mod komprensiv il-konformità mal-kriterji tad-defiċit u d-dejn u li l-Istat Membru ressaq quddiem il-Kunsill u l-Kummissjoni" jeħtieġ li jingħata l-kunsiderazzjoni dovuta.

Fis-sitwazzjoni attwali, fattur addizzjonali ewlieni li għandu jitqies fir-rigward tal-2020 huwa l-impatt ekonomiku tal-pandemija tal-COVID-19, li huwa sostanzjali ħafna fuq is-sitwazzjoni baġitarja u jirriżulta f'perspettiva inċerta ħafna. Il-pandemija wasslet ukoll għall-attivazzjoni tal-klawżola liberatorja ġenerali.

3.1. Il-pandemija tal-COVID-19

Il-pandemija tal-COVID-19 wasslet għal xokk ekonomiku li qed ikollu impatt negattiv sinifikanti fl-Unjoni Ewropea kollha. Il-konsegwenzi għat-tkabbir tal-PDG se jiddependu kemm fuq it-tul tal-pandemija kif ukoll fuq it-tul tal-miżuri li jittieħdu mill-awtoritajiet nazzjonali u fil-livell Ewropew u globali biex titrażżan il-firxa tagħha, biex jiġu mħarsa l-kapaċitajiet tal-produzzjoni u biex tiġi appoġġata d-domanda aggregata. Il-pajjiżi diġà adottaw, jew qed jadottaw, miżuri baġitarji biex iżidu l-kapaċità tas-sistemi tas-saħħa u jipprovdu l-għajnuna lil-individwi u lis-setturi partikolarment affettwati. Ġew adottati wkoll miżuri ta' appoġġ ta' likwidità sinfikanti u garanziji oħra. Fuq il-bażi ta' informazzjoni aktar dettaljata, l-awtoritajiet tal-istatistika kompetenti għandhom jeżaminaw jekk dawn jinvolvux impatt immedjat fuq il-bilanċ tal-amministrazzjoni pubblika jew le. Flimkien mat-tnaqqis fl-attività ekonomika, dawk il-miżuri se jikkontribwixxu għal defiċit tal-gvern u u pożizzjonijiet tad-dejn sostanzjalment ogħla.

3.2 Pożizzjoni ekonomika fi żmien medju

Il-PDG reali tal-Latvja żdied bi 2,2 % fl-2019, xprunat minn konsum privat solidu iżda bi tnaqqis fl-investiment u fit-tkabbir tal-esportazzjoni. Fl-2020, il-PDG reali huwa previst li jonqos b'7 %, affettwat mit-tifqigħa tal-COVID-19 u mill-miżuri ta' konteniment relatati, fuq il-bażi tat-tbassir tar-rebbiegħa 2020 tal-Kummissjoni. L-investimenti u l-esportazzjonijiet huma mistennija li jbatu l-aktar minħabba l-għeluq tal-fruntieri u d-domanda barranija li qed tonqos, filwaqt li l-konsum huwa mistenni li jkun aħjar minn fi Stati Membri oħra. It-tnaqqis drastiku fil-PDG huwa fattur mitiganti fil-valutazzjoni tal-konformità tal-Latvja mal-kriterju tad-defiċit fl-2020.

Il-projezzjonijiet makroekonomiċi huma inċerti ħafna, peress li l-impatt tal-pandemija tal-COVID-19 se jiddependi fuq it-tul u s-severità tal-miżuri restrittivi. Il-pandemija tista' ssir aktar severa u ddum aktar minn dak preżunt, li jkun jeħtieġ miżuri ta' konteniment aktar stretti u aktar fit-tul. Ma hemm l-ebda restrizzjoni min-naħa tal-provvista għall-manifattura u l-kostruzzjoni. Minħabba dan, dawn is-setturi jistgħu jkunu aktar reżiljenti minn dak preżunt f'każ li jerġa' jkun hemm domanda. Madankollu, il-perkors tal-irkupru tal-Unjoni jista' ma jkunx robust kif previst u għalhekk jista' jirriżulta f'irkupru aktar fit-tul fil-Latvja.

3.3 Pożizzjoni baġitarja fi żmien medju

Fl-2019, fuq il-bażi tad-*data* dwar ir-riżultati u t-tbassir tar-rebbiegħa 2020 tal-Kummissjoni u meta titqies il-konċessjoni ta' 0,5% tal-PDG marbuta mar-riforma tal-kura tas-saħħa, id-defiċit strutturali tal-Latvja ta' 1,7 % tal-PDG huwa vvalutat li huwa qrib l-objettiv baġitarju fi żmien medju ta' -1,0 % tal-PDG, li jindika konformità mar-rekwiżiti tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir.

Skont il-Programm ta' Stabbiltà, id-defiċit tal-amministrazzjoni pubblika se jiddeterjora għal 9,4 % fl-2020. It-tnaqqis fir-ritmu ekonomiku huwa mistenni li jnaqqas id-dħul mit-taxxa tal-Gvern u dak mhux fiskali b'madwar 5 % tal-PDG. Iż-żieda fiċ-ċifri tal-qgħad u d-domanda ogħla għall-benefiċċji tal-liv minħabba l-mard u l-benefiċċji tal-assistenza soċjali huma mistennija jiswew 1 % tal-PDG. Barra minn hekk, il-miżuri ta' appoġġ għan-negozji u għall-unitajiet domestiċi huma stmati li jżidu d-defiċit tal-Gvern b' 3 % tal-PDG fl-2020. Il-miżuri ta' rispons għall-kriżi jinkludu għażliet ta' differiment tat-taxxa sa tliet snin, appoġġ għall-introjtu għal ħaddiema li mhux jaħdmu u li jinsabu qiegħda, kif ukoll miżuri ta' likwidità u

miżuri ta' appoġġ settorjali. Il-biċċa l-kbira tal-miżuri ta' stimolu huma ppjanati li jintemmu fl-2021.

Abbażi tat-tbassir tar-rebbiegħa tal-Kummissjoni, id-defiċit tal-Gvern se jilħaq 7,3 % tal-PDG fl-2020. Dan jassumi effett simili tal-miżuri ta' stimolu bħal fir-rigward tal-Programm ta' Stabbiltà, iżda t-tnaqqis fl-impjiegi kif ukoll l-istabilizzaturi awtomatiċi fuq in-naħa tan-nefqa huma preżunti li jkunu aktar baxxi fl-2020. Id-differenzi fil-projezzjonijiet makroekonomiċi u fiskali juru l-inċertezza kbira marbuta magħhom.

3.4 Fatturi oħrajn imressqa mill-Istat Membru

Fil-15 ta' Mejju 2020, l-awtoritajiet Latvjani bagħtu ittra bil-fatturi rilevanti skont l-Artikolu 2(3) tar-Regolament (KE) Nru 1467/97. L-analiżi ppreżentata fit-taqsimiet preċedenti tkopri diġà b'mod wiesa' l-fatturi ewlenin imressqa mill-awtoritajiet. B'mod partikolari, l-eċċess tad-defiċit tal-Gvern fuq il-valur tar-referenza tat-Trattat huwa esklussivament dovut għall-impatt tal-kriżi tal-COVID-19.

4. Konklużjonijiet

Skont il-Programm ta' Stabbiltà, id-defiċit tal-amministrazzjoni pubblika tal-Latvja fl-2020 huwa ppjanat li jiżdied għal 9,4 % tal-PDG, 'il fuq u mhux qrib il-valur ta' referenza ta' 3 % tal-PDG skont it-Trattat. L-eċċess ippjanat fuq il-valur ta' referenza huwa kkunsidrat eċċezzjonali iżda mhux temporanju.

F'konformità mat-Trattat u mal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir, dan ir-rapport eżamina wkoll il-fatturi rilevanti.

B'mod ġenerali, id-defiċit ippjanat huwa ferm ogħla minn 3 % tal-PDG, l-eċċess mhuwiex temporanju u meta jitqiesu l-fatturi rilevanti kollha, l-analiżi tissuġġerixxi li l-kriterju tad-defiċit kif definit fit-Trattat u fir-Regolament (KE) Nru 1467/1997 mhuwiex issodisfat.